

Марченко Ірина Володимирівна,
викладач кафедри іноземних мов
Національна академія внутрішніх справ

МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ І КОЛЕКТИВУ: АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Проблема удосконалення методів навчання ІМ залишається однією з найбільш актуальних проблем освіти. З кожним роком підвищуються вимоги не тільки до професійних знань та вмінь співробітників, але й до володіння ними принаймі однією іноземною мовою. Ефективність педагогічної діяльності у сфері навчання ІМ визначається обраним методом викладання, а перспективним напрямом дослідження проблеми навчання ІМ є пошук оптимального варіанту поєднання методів та прийомів навчання ІМ. Одним із методів навчання ІМ є метод активізації резервних можливостей особистості і колективу, або метод «інтенсивного навчання ІМ». Термін “інтенсивне навчання” пов’язаний з іменами болгарського вченого, лікаря-психотерапевта Георгія Лозанова та російського методиста, професора Г. О. Китайгородської, яка і створила метод активізації можливостей особистості та колективу.

Принципи методу активізації.

♦**Принцип особистісного спілкування.** В основі принципу лежить положення про злиття процесів навчання та спілкування (навчати спілкуючись) та нерозривність навчально-пізнавальної діяльності та діяльності спілкування. Весь навчально-виховний процес організований як процес неформального спілкування вчителя з учнями та учнів між собою. Успіх навчальної діяльності залежить від рівня знань тих, хто навчається, їх взаємовідносин один з одним та з учителем. В інтенсивному навчанні цей фактор забезпечується створенням атмосфери трудової активності та емоційного співпереживання. Досвід інтенсивного навчання ІМ дозволяє зробити висновок про великі потенціальні можливості та

доцільність використання рольового спілкування у навчанні, з чого й випливає особистісно-рольовий принцип.

♦**Особистісно-рольовий принцип.** У спілкування ми виконуємо певні ролі. Основним навчальним текстом в інтенсивному навчанні є текст-полілог, дійовими особами якого є самі учні. Кожен з учнів має свою роль на період навчання. Крім постійних використовуються епізодичні ролі в залежності від комунікативної ситуації навчання. Ситуації спілкування, тексти-полілоги навчають правил мовленнєвого спілкування. Рольове спілкування звільняє учнів від “комплексів”, боязні зробити помилку, відкриває та активізує їхні творчі можливості.

♦**Принцип концентрованої організації навчального матеріалу і навчального процесу** передбачає досягнення навчально-виховних цілей за мінімальний термін при максимально можливому обсязі навчального матеріалу. Мовленнєве спілкування є одночасно *метою* інтенсивного навчання та *засобом* досягнення цієї мети. Текст-полілог вводиться зразу ж, у його повному обсязі. Новий навчальний матеріал спочатку сприймається учнями у цілому і стає зрозумілим завдяки пофразовому перекладу на рідну мову; перші спроби вживання нових мовленнєвих зразків здійснюються цілими блоками, репродуктивно, але в різноманітних ситуаціях спілкування. Через певний час мовний і мовленнєвий матеріал осмислюється, узагальнюється, а потім самостійно комбінується, вживається продуктивно, тобто на рівні мовленнєвих вмінь.

♦Головним принципом вчена Г. Китайгородська вважає **принцип колективної взаємодії**, який визначається як такий спосіб організації навчального процесу, де учні активно й інтенсивно спілкуються один з одним, обмінюючись навчальною інформацією, що сприяє розширенню знань, вдосконаленню навичок та умінь кожного учня. Перевага віддається колективним формам навчальної діяльності (хорове промовляння, одночасна робота в парах, трійках). Для реалізації колективних форм роботи на занятті розроблені високоефективні прийоми. Хорове повторення набуває рис

спілкування, хоча й на імітативному рівні. У такий спосіб через “імітативне спілкування” пропускаються майже всі навчальні одиниці при збереженні таких рис спілкування як зверненість та наявність адресата мовлення.

♦**Принцип поліфункціональності вправ** означає, що кожна вправа спрямована одночасно на засвоєння певного навчального матеріалу та на спілкування.

В рамках інтенсивного направлення розвиваються діючі і створюються нові методичні системи. Це зумовлено різноманіттям конкретних цілей навчання ІМ різного контингенту тих, хто навчається, а також різноманіттям умов навчання.

Інтенсивна методика вирішує наступні задачі:

- гармонійне поєднання оптимальних прийомів навчання з розвитком особистості в процесі навчання;

- створення мотивації спілкування наближеного до реального;

- засвоєння максимальних обсягів матеріалу в мінімальні терміни;

- активне використання засвоєного матеріалу в практиці усного мовленнєвого спілкування ІМ;

- висока і негайна результативність навчання.

Але на думку Е.В. Шкурко, кандидата філологічних наук, доцента кафедри перекладу і лінгвістичної підготовки іноземців Дніпровського національного університету ім. Олесь Гончара, цей метод не може бути використаним повною мірою в ВНЗ, тому що, по-перше, тимчасові рамки і кількість годин визначаються Міністерськими програмами, які не передбачають короткочасність навчання; і по-друге, для реалізації новаторських методик навчання потрібні спеціально обладнані приміщення і серйозна перепідготовка викладачів.

Список використаних джерел

1. Китайгородская Г.А. Принципы интенсивного обучения иностранным языкам // Наука. Мысль: электронный периодический журнал – 2014 – № 6. URL

<https://wwenews.esrae.ru/pdf/2014/6/54> (дата звернення: 27.01.2018).

2. Шкурко Е.В., О методах обучения иностранным языкам// Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки – 2014 – № 2 (8) URL https://pedpsy.duan.edu.ua/images/stories/Files/2014/articles_2/33. (дата звернення: 27.01.2018).